

KONWENCJA KONSULARNA

między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki,

podpisana w Warszawie dnia 31 maja 1972 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 31 maja 1972 roku została podpisana w Warszawie Konwencja konsularna między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o następującym brzmieniu dosłownym:

**KONWENCJA KONSULARNA
MIĘDZY RZĄDEM POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
LUDOWEJ A RZĄDEM STANÓW ZJEDNOCZONYCH
AMERYKI**

CZĘŚĆ I

DEFINICJE

Artykuł 1

Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki,

dążąc do uregulowania i rozwoju stosunków konsularnych między obu Państwami,

postanowiły zawrzeć Konwencję konsularną i w tym celu wyznaczyły swoich Pełnomocników:

Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej —
Stefana OLSZOWSKIEGO, Ministra Spraw Zagranicznych,

Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki —
William P. ROGERSA, Sekretarza Stanu,
którzy zgodzili się na następujące postanowienia:

Dla celów niniejszej Konwencji następujące wyrażenia mają niżej określone znaczenia:

a) „urząd konsularny” oznacza konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat lub agencję konsularną;

b) „okręg konsularny” oznacza terytorium wyznaczone urzędowi konsularnemu dla wykonywania funkcji konsularnych;

c) „kierownik urzędu konsularnego” oznacza osobę kierującą urzędem konsularnym w stopniu konsula generalnego, konsula, wicekonsula lub agenta konsularnego;

d) „urzędnik konsularny” oznacza każdą osobę, włączając kierownika urzędu konsularnego, której powierzono wykonywanie funkcji konsularnych;

e) „pracownik urzędu konsularnego” oznacza każdą osobę wykonującą czynności administracyjne, techniczne lub usługowe w urzędzie konsularnym;

f) „członek urzędu konsularnego” oznacza każdego urzędnika konsularnego lub pracownika urzędu konsularnego;

g) „pomieszczenia urzędu konsularnego” oznacza budynki lub część budynków oraz tereny przynależne do nich, użytkowane wyłącznie dla celów urzędu konsularnego;

h) „archiwum urzędu konsularnego” oznacza urzędową korespondencję, dokumenty, akta, kody i szyfry, jak również ruchomości biurowe przeznaczone wyłącznie do ich przechowywania lub zabezpieczenia.

CZĘŚĆ II

USTANAWIANIE URZĘDÓW KONSULARNYCH ORAZ MIANOWANIE URZĘDNIKÓW I PRACOWNIKÓW TYCH URZĘDÓW

Artykuł 2

1. Urząd konsularny może być ustanowiony na terytorium Państwa przyjmującego tylko za zgodą tego Państwa.

2. Państwo wysyłające i Państwo przyjmujące określają w drodze porozumienia siedzibę urzędu konsularnego oraz granice jego okręgu konsularnego.

Artykuł 3

1. Kierownik urzędu konsularnego mianowany przez Państwo wysyłające może przystąpić do pełnienia swych funkcji konsularnych po przedstawieniu listów komisyjnych lub podobnego aktu i wydaniu mu przez Państwo przyjmujące exequatur lub innego dokumentu uznania.

2. Do czasu wydania kierownikowi urzędu konsularnego exequatur lub innego dokumentu uznania Państwo przyjmujące może udzielić mu tymczasowego uznania umożliwiającego wykonywanie funkcji konsularnych.

3. Niezwłocznie po wydaniu kierownikowi urzędu konsularnego exequatur bądź jednego z dokumentów określonych w ustępie 1 lub 2 właściwe organy Państwa przyjmującego zastosują niezbędne środki dla umożliwienia mu wykonywania funkcji konsularnych i korzystania z przysługujących praw, przywilejów i immunitetów.

Artykuł 4

1. Państwo wysyłające może, stosując się do postanowień artykułów 3, 6 i 7, wyznaczyć jednego lub kilku członków swojego przedstawicielstwa dyplomatycznego w Państwie przyjmującym do pełnienia funkcji konsularnych. Z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ustępie 5 artykułu 31, członek przedstawicielstwa dyplomatycznego w ten sposób wyznaczony będzie nadal korzystać z przywilejów i immunitetów, do których jest on uprawniony jako członek przedstawicielstwa dyplomatycznego.

2. Państwo wysyłające może ustanowić w swoim przedstawicielstwie dyplomatycznym wydział konsularny, który będzie miał określony okręg konsularny, stosownie do postanowień punktu b) artykułu 1 i ustępu 2 artykułu 2.

Artykuł 5

1. Jeżeli kierownik urzędu konsularnego nie może pełnić swych funkcji lub jeżeli stanowisko kierownika urzędu konsularnego nie jest obsadzone, urzędnik tego samego lub innego urzędu konsularnego lub członek personelu dyplomatycznego przedstawicielstwa dyplomatycznego Państwa wysyłającego w Państwie przyjmującym może czasowo wykonywać te funkcje. W tym przypadku powierzenie funkcji kierownika urzędu konsularnego zostanie uprzednio zakomunikowane na piśmie ministerstwu spraw zagranicznych Państwa przyjmującego.

2. Osoba określona w ustępie 1 będzie korzystać w okresie tymczasowego wykonywania funkcji kierownika urzędu konsularnego z praw, przywilejów i immunitetów przysługujących kierownikowi urzędu konsularnego. W przypadku gdy osobą tą będzie członek personelu dyplomatycznego przedstawicielstwa dyplomatycznego, będzie on korzystał także z dodatkowych przywilejów i immunitetów, do których jest uprawniony jako członek przedstawicielstwa dyplomatycznego zgodnie z ustępem 1 artykułu 4.

Artykuł 6

1. Urzędnikami konsularnymi mogą być tylko obywatele Państwa wysyłającego.

2. Urzędnicy konsularni mogą być mianowani spośród obywateli Państwa wysyłającego, mających prawo stałego pobytu w Państwie przyjmującym, jedynie za zgodą tego drugiego Państwa.

Artykuł 7

1. Państwo przyjmujące wyda każdemu urzędnikowi konsularnemu odpowiedni dokument stwierdzający jego prawo do wykonywania funkcji konsularnych na terytorium Państwa przyjmującego. W tym celu Państwo wysyłające będzie notyfikować uprzednio Państwu przyjmującemu imiona i nazwiska, funkcje oraz klasy wszystkich urzędników konsularnych.

2. Państwo wysyłające będzie notyfikować Państwu przyjmującemu także imiona i nazwiska oraz obowiązki pracowników urzędu konsularnego.

3. Urzędnik konsularny, notyfikowany Państwu przyjmującemu zgodnie z ustępem 1, będzie uprawniony do wykonywania swoich funkcji konsularnych po wydaniu mu przez Państwo przyjmujące właściwego dokumentu stwierdzającego jego prawo do wykonywania takich funkcji.

Artykuł 8

1. Państwo przyjmujące może w każdej chwili, nie będąc zobowiązane wyjaśniać swojej decyzji, powiadomić Państwo wysyłające drogą dyplomatyczną, że urzędnik konsularny jest persona non grata lub że pracownik urzędu konsularnego jest niepożądany. W tym przypadku Państwo wysyłające powinno odwołać takiego urzędnika lub pracownika.

2. Jeżeli Państwo wysyłające odmówi wypełnienia lub nie wypełni w rozsądnym terminie swoich zobowiązań wynikających z ustępu 1, Państwo przyjmujące może zaprzestać uznawania danego urzędnika lub pracownika za członka urzędu konsularnego.

Artykuł 9

1. Państwo wysyłające, działając w swym własnym imieniu lub za pośrednictwem jednej lub więcej osób fizycznych lub prawnych występujących w jego imieniu, ma prawo nabywania w takie posiadanie, na jakie zezwala prawo Państwa przyjmującego — czy to w drodze zakupu, dzierżawy lub w inny sposób — terenów, budynków, części budynków i przynależności, które Państwo wysyłające uważa za niezbędne i odpowiednie dla celów konsularnych, włączając w to mieszkania dla członków urzędu konsularnego.

2. Państwo wysyłające ma prawo:

a) budować, odbudowywać lub przebudowywać budynki oraz inne przynależności na terenie zajmowanym zgodnie z postanowieniami ustępu 1, jednakże przy zachowaniu warunków przewidzianych przepisami Państwa przyjmującego o budownictwie lub o planowaniu przestrzennym, strefowym bądź urbanistycznym;

b) zatrudniać, na podstawie umowy lub w inny sposób, swoich obywateli lub przedsiębiorstwa powołane zgodnie z jego ustawodawstwem, do projektowania, budowania, odbudowywania lub przebudowywania tych budynków. Zatrudnianie obywateli Państwa przyjmującego przez te przedsiębiorstwa będzie podlegało prawu Państwa przyjmującego.

CZĘŚĆ III

PRAWA, PRZYWILEJE I IMMUNITETY

Artykuł 10

1. Na budynkach, w których znajdują się biura urzędu konsularnego, mogą być umieszczane tablice z godłem Państwa wysyłającego i nazwą tego urzędu w językach polskim i angielskim oraz napisy wskazujące na przeznaczenie tych biur.

2. Na budynkach, w których mieści się urząd konsularny, może być wywieszana flaga Państwa wysyłającego. Flaga ta może być również wywieszana na rezydencji kierownika urzędu konsularnego, a także na jego środkach transportu w czasie ich używania przez niego dla celów służbowych.

Artykuł 11

1. Pomieszczenia oraz archiwum urzędu konsularnego są nietykalne.

2. Organy Państwa przyjmującego nie mogą wkraść do pomieszczeń urzędu konsularnego lub mieszkań urzędników konsularnych bez zgody kierownika urzędu konsularnego, szefa przedstawicielstwa dyplomatycznego Państwa wysyłającego lub osoby należycie upoważnionej przez jednego z nich do wyrażania takiej zgody. Zgoda taka jest domniemana w przypadku pożaru lub innego nieszczęśliwego wypadku wymagającego niezwłocznych czynności ochronnych. W żadnym przypadku organom tym nie wolno jednak naruszać zasady nietykalności archiwum urzędu konsularnego, a zwłaszcza badać lub zajmować je.

3. Pomieszczenia urzędu konsularnego i mieszkania członków urzędu konsularnego, znajdujące się w tym samym budynku, powinny być od siebie odpowiednio oddzielone.

Artykuł 12

1. Urząd konsularny ma prawo do swobodnego porozumiewania się z organami swego Państwa, w tym z przedstawicielstwami dyplomatycznymi lub innymi urzędami konsularnymi Państwa wysyłającego, bez względu na ich siedziby, używając wszelkich publicznych środków łączności.

2. Urząd konsularny może posługiwać się dyplomatycznymi lub konsularnymi kurierami, dyplomatycznymi lub konsularnymi pakietami, a także używać kodów i szyfrów.

3. Korespondencja urzędu konsularnego, poczta kurierska oraz opieczątowane pakiety dyplomatyczne lub konsularne, noszące widoczne zewnętrzne znaki swego charakteru urzędowego, zarówno wysyłane przez ten urząd, jak i przeznaczone dla niego, są nietykalne i organy Państwa przyjmującego nie będą ich przeglądać ani zatrzymywać. Jeżeli jednak właściwe organy Państwa przyjmującego mają poważną podstawę sądzić, że pakiet posiada inną zawartość niż korespondencja, dokumenty lub przedmioty charakteru urzędowego przeznaczone wyłącznie do użytku służbowego, mogą prosić, aby taki pakiet został otwarty w ich obecności przez upoważnionego przedstawiciela Państwa wysyłającego. Jeśli prośba ta nie zostanie spełniona, pakiet zostanie zwrócony do miejsca, skąd pochodzi.

Artykuł 13

1. Urzędnicy konsularni i członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, korzystają z immunitetu od jurysdykcji władz sądowych i administracyjnych Państwa przyjmującego.

2. Pracownicy urzędu konsularnego korzystają z immunitetu od jurysdykcji władz sądowych i administracyjnych Państwa przyjmującego w odniesieniu do czynności dokonanych w zakresie ich obowiązków służbowych.

3. Postanowień ustępu 1 i 2 nie stosuje się jednak do powództwa cywilnego:

a) wynikającego z zawarcia przez urzędnika konsularnego lub pracownika urzędu konsularnego umowy, w której nie występował on wyraźnie lub w sposób dorozumiany jako przedstawiciel Państwa wysyłającego;

b) wytoczonego przez osobę trzecią na skutek szkody powstałej w wyniku wypadku w Państwie przyjmującym, spowodowanego przez pojazd, statek lub samolot;

c) wynikającego z czynności wykonywanych na mocy artykułu 31, jak przewiduje to ustęp 5 tego artykułu.

4. Osoby wymienione w ustępach 1 i 2 nie będą jednakże nadużywały posiadanych przez nich immunitetów i oczekuje się od nich respektowania ustaw i przepisów obowiązujących w Państwie przyjmującym, włącznie z przepisami o ruchu drogowym.

5. Państwo wysyłające może zrzec się immunitetów określonych w niniejszym artykule. To zrzeczenie się powinno być zawsze wyraźne i zakomunikowane Państwu przyjmującemu na piśmie.

6. Zrzeczenie się immunitetu od jurysdykcji w odniesieniu do postępowania cywilnego lub administracyjnego nie jest uważane za domniemane zrzeczenie się immunitetu w stosunku do wykonania orzeczenia, co wymaga oddzielnego zrzeczenia się.

Artykuł 14

1. Członkowie urzędu konsularnego mogą być wzywani w charakterze świadków w toku postępowania sądowego lub administracyjnego. W przypadku odmowy złożenia zeznań przez urzędnika konsularnego nie można stosować wobec niego żadnego środka przymusu ani sankcji. Natomiast pracownik urzędu konsularnego nie może odmówić złożenia zeznań, z wyjątkiem przypadków wymienionych w ustępie 3.

2. Postanowienia ustępu 1 dotyczące urzędników konsularnych i pracowników urzędu konsularnego stosują się odpowiednio do członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej.

3. Członkowie urzędu konsularnego nie są obowiązani do składania zeznań co do spraw związanych z wykonywaniem swych funkcji, ani do przedkładania urzędowej korespondencji lub dokumentów dotyczących ich funkcji. Mają oni również prawo odmowy złożenia zeznań w charakterze rzeczoznawców w zakresie prawa Państwa wysyłającego. Z tych praw nie powinno korzystać się, jeżeli wymaga tego dobro sprawiedliwości i nie są narażone interesy Państwa wysyłającego.

4. Władze Państwa przyjmującego, uzyskując zeznanie członka urzędu konsularnego, podejmą wszelkie odpowiednie środki, aby uniknąć zakłócenia wykonywania przez niego obowiązków służbowych. Na wniosek kierownika urzędu konsularnego zeznania takie mogą być złożone, jeżeli jest to możliwe, ustnie lub na piśmie, w urzędzie konsularnym bądź w mieszkaniu odnośnej osoby.

Artykuł 15

1. Członkowie urzędu konsularnego i członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, nie podlegają w Państwie przyjmującym służbie wojskowej, obowiązkowi występowania w charakterze sędziego przysięgłego lub ławnika albo innym obowiązkom o charakterze przymusowym, w tym również obowiązkowi uiszczania jakichkolwiek opłat ekwiwalentnych, zwalniających od wykonywania tych obowiązków.

2. Członkowie urzędu konsularnego oraz członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, nie podlegają przepisom Państwa przyjmującego o rejestracji, meldunkach, zezwoleniach na pobyt cudzoziemców, jak również podobnym przepisom stosowanym zazwyczaj wobec cudzoziemców.

Artykuł 16

1. Państwo wysyłające ma prawo wwozu do Państwa przyjmującego materiałów oraz wyposażenia do budowy, odbudowy, przebudowy, reperacji, utrzymywania i użytkowania pomieszczeń, budynków i przynależności, o których mowa w artykule 9.

2. Wszystkie przedmioty, włącznie ze środkami transportu, sprowadzane przez Państwo wysyłające do użytku urzędu konsularnego lub dla potrzeb budowy, odbudowy, przebudowy, reperacji, utrzymywania i użytkowania budynków bądź innych zabudowań, które urząd konsularny posiada lub zajmuje zgodnie z artykułem 9, są zwolnione na terytorium Państwa przyjmującego od wszelkich opłat celnych i podatków oraz innych opłat nakładanych w związku z wwozem.

Artykuł 17

1. Bagaż, ruchomości i inne przedmioty, włącznie ze środkami transportu, wwożone wyłącznie dla osobistego użytku członka urzędu konsularnego i członków jego rodziny, pozostających z nim we wspólnocie domowej, są zwolnione od wszelkich opłat celnych i podatków oraz innych opłat nakładanych w związku z wwozem.

2. Zwolnienia określone w ustępie 1 są przyznawane w odniesieniu do własności wwożonej przez osobę upoważnioną do tego przy jej pierwszym wjeździe i przy następnych wjazdach do Państwa przyjmującego, a także do własności sprowadzanej dla członka urzędu konsularnego w okresie pełnienia jego funkcji lub określonych czynności w tym urzędzie. Jednakże nie dotyczy to przedmiotów, których wwóz jest wyraźnie zabroniony przez prawo. Państwo przyjmujące może ograniczyć ilość samochodów wolnych od cła, sprowadzanych przez członków urzędu konsularnego do ich osobistego użytku i ich rodzin.

3. Jednakże należy rozumieć, że:

a) postanowienia niniejszego artykułu będą miały zastosowanie do członków urzędu konsularnego dopiero po zakomunikowaniu ich nazwisk ministerstwu spraw zagranicznych Państwa przyjmującego i należytym uznaniu ich oficjalnego charakteru; nie dotyczy to bagażu towarzyszącego przy pierwszym wjeździe;

b) w przypadku przesyłek Państwo przyjmujące może uwarunkować udzielenie zwolnienia od wymogu notyfikacji przesyłki w ustalonym trybie.

Artykuł 18

1. Państwo wysyłające zwolnione jest od wszelkich podatków, opłat lub podobnych obciążeń pobieranych na cele publiczne, do płacenia których byłoby w przeciwnym przypadku prawnie zobowiązane na terytorium Państwa przyjmującego w odniesieniu do:

a) nabywania, sprzedaży, budowy i utrzymania mienia nieruchomego, którego Państwo wysyłające jest prawnym właścicielem lub które jest nabyte na własność przez jedną lub więcej osób fizycznych lub prawnych działających w jego imieniu, jeśli mienie to służy dla celów konsularnych określonych w ustępie 1 artykułu 9 lub jeśli zostało nabyte dla takich celów i nie jest używane dla celów innych;

b) zajmowania mienia nieruchomego, którego Państwo wysyłające jest najemcą;

c) nabywania, sprzedaży i utrzymywania mienia ruchomego przez Państwo wysyłające używanego dla celów konsularnych;

d) wykonywania funkcji konsularnych, włącznie z pobieraniem opłat konsularnych zgodnie z postanowieniami artykułu 37.

2. Jeżeli prawo Państwa przyjmującego nie uprawnia Państwa wysyłającego do nabycia mienia nieruchomego dla celów konsularnych, włączając w to pomieszczenia mieszkalne, w charakterze prawnego właściciela bezpośrednio lub za pośrednictwem jednej lub więcej osób fizycznych lub prawnych działających w jego imieniu, zwolnienie przewidziane w punkcie a) ustępu 1 stosuje się do mienia nieruchomego przekazanego Państwu wysyłającemu w wieczyste użytkowanie bądź wydzierżawionego lub wynajętego Państwu wysyłającemu na określony czas, co najmniej na dziesięć lat.

3. Zwolnienia wymienione w punkcie a) ustępu 1 i w ustępie 2 nie mają zastosowania do podatków, opłat lub podobnych obciążeń pobieranych za określone usługi lub za ulepszenia urządzeń publicznych, z których mienie to odnosi szczególną korzyść.

Artykuł 19

Ruchome mienie spadkowe, pozostałe po zmarłym członku urzędu konsularnego lub członku jego rodziny, pozostającym z nim we wspólnocie domowej, zwolnione będzie od podatków wszelkiego rodzaju, takich jak podatek majątkowy, spadkowy i inne podobne, jeżeli mienie to znajdowało się w Państwie przyjmującym wyłącznie w związku z przebywaniem w tym Państwie zmarłego w charakterze członka urzędu konsularnego lub członka jego rodziny, pozostającego z nim we wspólnocie domowej.

Artykuł 20

1. Członkowie urzędu konsularnego i członkowie ich rodzin, pozostający z nimi we wspólnocie domowej, będą, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 2, zwolnieni od płacenia jakichkolwiek podatków i podobnych obciążeń wszelkiego rodzaju, nakładanych przez Państwo przyjmujące albo jakiegokolwiek jego organy miejscowe, do płatności których urzędnik lub pracownik byłby w przeciwnym przypadku prawnie zobowiązany.

2. Zwolnienia od podatków lub podobnych obciążeń nie mogą odnosić się do podatków i opłat nakładanych:

a) z powodu nabycia lub w związku z nabyciem, wskutek śmierci, praw do mienia znajdującego się w Państwie przyjmującym, takich jak podatek majątkowy lub spadkowy, z wyjątkiem przewidzianym w artykule 19;

b) z powodu przekazania lub w związku z przekazaniem w formie darowizny mienia znajdującego się w Państwie przyjmującym;

c) w związku z posiadaniem lub nabywaniem w drodze kupna przez członków urzędu konsularnego lub członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej, nieruchomości znajdujących się w Państwie przyjmującym, jeżeli występują oni w imieniu własnym, a nie urzędu konsularnego;

d) z tytułu świadczenia określonych usług;

e) na dochody uzyskiwane w Państwie przyjmującym ze źródeł innych aniżeli dochody, pobory, wynagrodzenia lub dodatki, otrzymywane od Państwa wysyłającego w związku z wykonywaniem funkcji lub obowiązków służbowych.

Artykuł 21

Przywileje i immunitety, określone w ustępach 1 i 2 artykułu 13, w ustępach 1, 2 i 4 artykułu 14, w artykułach 15, 17, 19 oraz w ustępie 1 artykułu 20, nie będą przysługiwać członkom urzędu konsularnego i członkom ich rodzin, pozostającym z nimi we wspólnocie domowej,

jeżeli są oni obywatelami Państwa przyjmującego albo mają w Państwie przyjmującym status cudzoziemca posiadającego prawo stałego pobytu; jednakowoż wszyscy członkowie urzędu konsularnego będą korzystać z uprawnień określonych w ustępie 3 artykułu 14.

Artykuł 22

1. Wszystkie środki transportu stanowiące własność Państwa wysyłającego, członków urzędu konsularnego lub członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej, a używane dla potrzeb urzędu konsularnego bądź wymienionych wyżej osób, powinny być odpowiednio ubezpieczone od odpowiedzialności cywilnej wobec osób trzecich.

2. Postanowienie ustępu 1 nie dotyczy członków urzędu konsularnego i członków ich rodzin, pozostających z nimi we wspólnocie domowej, będących obywatelami Państwa przyjmującego albo mających w Państwie przyjmującym status cudzoziemca posiadającego prawo stałego pobytu, na których ciąży stosownie do przepisów tego Państwa obowiązek ubezpieczenia własnych środków transportu.

CZĘŚĆ IV

FUNKCJE KONSULARNE

Artykuł 23

1. W zakresie dozwolonym przez prawo międzynarodowe urzędnik konsularny uprawniony jest w swoim okręgu konsularnym, zgodnie z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego, do obrony praw i interesów Państwa wysyłającego i jego obywateli, zarówno osób fizycznych, jak i prawnych. W tym celu może on zwracać się do sądów i innych organów Państwa przyjmującego w jego okręgu konsularnym, a także, jeżeli Państwo przyjmujące nie sprzeciwia się temu, do centralnych organów tego Państwa.

2. Urzędnik konsularny może, uwzględniając praktykę i procedurę obowiązującą w Państwie przyjmującym, zastępować obywateli Państwa wysyłającego lub zabezpieczać im odpowiednie zastępstwo przed sądami i innymi organami lub osobami urzędowymi Państwa przyjmującego w celu uzyskania, zgodnie z ustawami i przepisami tego Państwa, ochrony praw i interesów tych obywateli, jeżeli z powodu nieobecności lub z jakiegokolwiek innej przyczyny nie są oni w stanie podjąć w odpowiednim czasie obrony swych praw i interesów.

Artykuł 24

Urzędnik konsularny jest uprawniony do współdziałania w rozwoju stosunków handlowych, gospodarczych, kulturalnych i naukowych między obu Państwami oraz do popierania w inny sposób przyjaznych stosunków między nimi.

Artykuł 25

Urzędnik konsularny ma prawo w swoim okręgu konsularnym wykonywać, zgodnie z ustawodawstwem Państwa wysyłającego, następujące funkcje:

a) rejestrować obywateli Państwa wysyłającego, wydawać im paszporty i inne dokumenty podróży oraz dokonywać w nich zmian, jak również udzielać wiz osobom, które pragną udać się do Państwa wysyłającego;

b) przyjmować oświadczenia od obywateli Państwa wysyłającego i wydawać im na tej podstawie odpowiednie zaświadczenia i dokumenty;

c) sporządzać akty stanu cywilnego dotyczące urodzeń i zgonów obywateli Państwa wysyłającego, jak również przyjmować oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński w przypadkach, gdy obie osoby zawierające małżeństwo są obywatelami Państwa wysyłającego; jednakże nie zwalnia to obywateli Państwa wysyłającego od obowiązku stosowania się do ustaw i przepisów Państwa przyjmującego dotyczących zgłaszania lub rejestrowania urodzeń i zgonów oraz udzielania ślubów;

d) legalizować podpisy i pieczęcie, którymi są opatrzone akty prawne lub inne urzędowe dokumenty sporządzone przed notariuszem lub inną urzędową osobą Państwa przyjmującego albo odpisy lub wyciągi z ksiąg stanu cywilnego bądź z innych urzędowych aktów Państwa przyjmującego, dla nadania dokumentom takiego charakteru, aby w przypadku ich przedłożenia w jakimkolwiek celu mogły być przyjęte w postępowaniu sądowym i administracyjnym w Państwie wysyłającym;

e) sporządzać akty lub dokumenty o charakterze prawnym, włączając w to dokumenty handlowe, testamenty i umowy, a także poświadczać lub uwierzytelniać na nich podpisy, przyjmować jednostronne oświadczenia oraz w ogólności dokonywać takich czynności, jakie mogą okazać się konieczne dla nadania im cech ważności, wówczas gdy o dokonanie tych czynności zwraca się obywatel Państwa wysyłającego i jeżeli te akty i dokumenty są przeznaczone do użytku poza terytorium Państwa przyjmującego, albo na prośbę jakiegokolwiek osoby, gdy są one przeznaczone do użytku na terytorium Państwa wysyłającego, pod warunkiem, że czynności te nie są sprzeczne z prawem Państwa przyjmującego;

f) wydawać poświadczony odpisy i wyciągi z akt i ksiąg urzędu konsularnego;

g) sporządzać tłumaczenia wszelkich aktów i dokumentów oraz poświadczać zgodność tych tłumaczeń z oryginałami;

h) przyjmować od obywateli Państwa wysyłającego na zasadzie dobrowolności zeznania na wezwanie sądów i innych organów tego Państwa oraz przyjmować od takich obywateli przysięgę lub przyrzeczenie, odpowiednio do obowiązującego prawa Państwa wysyłającego;

i) doręczać obywatelom Państwa wysyłającego wszelkie dokumenty i pisma urzędowe organów tego Państwa.

Artykuł 26

1. Odpisy aktów i dokumentów, o których mowa w punktach d) i e) artykułu 25, należycie zalegalizowane lub poświadczony przez urzędnika konsularnego i opatrzone jego pieczęcią urzędową, będą dopuszczone w postępowaniu sądowym i administracyjnym zarówno w Państwie wysyłającym, jak i przyjmującym, na równi z oryginałami oraz będą miały taką samą moc i wywierały taki sam skutek, jak gdyby, były wydane lub sporządzone przed notariuszem lub inną osobą urzędową Państwa przyjmującego.

2. Wszelkie akty i dokumenty sporządzone przez sądy i inne organy lub osoby urzędowe Państwa przyjmującego,

właściwie zalegalizowane na terytorium tego Państwa przez urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego, będą miały w postępowaniu sądowym i administracyjnym w Państwie wysyłającym taką samą moc i wywierały taki sam skutek, jak akty i dokumenty sporządzone przez sądy i inne organy lub osoby urzędowe Państwa wysyłającego, pod warunkiem, że takie akty i dokumenty zostały sporządzone i wykonane w sposób nie będący w sprzeczności z ustawami i przepisami Państwa wysyłającego.

Artykuł 27

1. Urzędnik konsularny jest uprawniony, na prośbę sądu Państwa wysyłającego, do przekazywania wniosków i rekwizycji sądowych organom Państwa przyjmującego właściwym do ich wykonania.

2. Urzędnik konsularny jest uprawniony do przyjmowania dobrowolnych zeznań obywateli Państwa wysyłającego dla potrzeb tego Państwa.

Artykuł 28

Urzędnik konsularny, działając z urzędu lub w imieniu osób mających interes prawny, może zaproponować sądom lub innym właściwym organom Państwa przyjmującego odpowiednie osoby, aby działały jako opiekunowie lub kuratorzy obywateli Państwa wysyłającego bądź kuratorzy mienia tych obywateli, kiedy pozostawione jest ono bez opieki.

Artykuł 29

1. Urzędnik konsularny ma prawo w swoim okręgu konsularnym porozumiewać się z każdym obywatelem Państwa wysyłającego, udzielać mu pomocy lub rady, a w razie konieczności zapewnić mu opiekę prawną. Jeśli obywatel Państwa wysyłającego pragnie odwiedzić urzędnika konsularnego lub porozumieć się z nim, Państwo przyjmujące nie będzie w żaden sposób ograniczać temu obywatelowi dostępu do urzędów konsularnych Państwa wysyłającego bądź sprzeciwić się odwiedzinom urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego u takiego obywatela.

2. Właściwe organy Państwa przyjmującego powiadomią natychmiast urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego o zatrzymaniu lub aresztowaniu jakiegokolwiek obywatela Państwa wysyłającego, który nie ma prawa stałego pobytu w Państwie przyjmującym. W przypadku zatrzymania lub aresztowania obywatela Państwa wysyłającego, który posiada prawo stałego pobytu w Państwie przyjmującym, właściwe organy Państwa przyjmującego, na wniosek takiego obywatela, natychmiast powiadomią urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego o takim zatrzymaniu lub aresztowaniu.

3. Państwo przyjmujące prześle bez zwłoki każdą korespondencję od obywatela Państwa wysyłającego, zatrzymanego lub aresztowanego w Państwie przyjmującym, skierowaną do urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego. Urzędnik konsularny na swój wniosek zostanie poinformowany o przyczynach zatrzymania lub aresztowania każdego obywatela Państwa wysyłającego. Urzędnik konsularny może odwiedzać w każdym czasie takiego obywatela oraz komunikować się z nim na piśmie w języku Państwa wysyłającego lub przyjmującego w celu ochrony jego interesów, jednakże z zachowaniem ustaw i przepisów Państwa przyjmującego.

4. W przypadku procesu sądowego przeciwko obywatelowi Państwa wysyłającego w Państwie przyjmującym właściwe organy Państwa przyjmującego będą, na wniosek urzędnika konsularnego, informować tego urzędnika o zarzutach przeciwko takiemu obywatelowi, a także będą zezwalać urzędnikowi konsularnemu na obecność podczas procesu sądowego przeciwko temu obywatelowi, przy zachowaniu jednakże ustaw i przepisów Państwa przyjmującego.

5. Urzędnik konsularny Państwa wysyłającego ma prawo, zgodnie z miejscowymi przepisami regulaminów więziennych, odwiedzania i porozumiewania się z obywatelem Państwa wysyłającego, odbywającym karę więzienia w Państwie przyjmującym.

6. Prawo odwiedzania i porozumiewania się, przewidziane w ustępach 2, 3 i 5, będzie wykonywane zgodnie z ustawami i przepisami Państwa przyjmującego, włącznie z przepisami regulaminów więziennych, z tym jednak, że stosowanie tych ustaw i przepisów nie będzie przeszkadzać urzędnikowi konsularnemu w odwiedzaniu bez zwłoki swego obywatela, w swobodnym porozumiewaniu się z nim i w uzyskiwaniu informacji o zarzutach przeciwko takiemu obywatelowi.

7. Postanowienia ustępów 1, 2 i 3 mają odpowiednie zastosowanie również do każdej osoby zatrudnionej na statku morskim lub powietrznym Państwa wysyłającego, która nie jest obywatelem Państwa przyjmującego lub nie posiada w tym Państwie prawa stałego pobytu.

Artykuł 30

W przypadku gdy właściwe organy lokalne Państwa przyjmującego dowiedzą się o zgonie w Państwie przyjmującym obywatela Państwa wysyłającego, niezwłocznie powiadomią o tym urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego. Urzędnik konsularny jest uprawniony na swój wniosek i dla celów konsularnych do otrzymania od właściwych organów Państwa przyjmującego odpisu aktu zgonu tego obywatela.

Artykuł 31

1. W przypadku gdy właściwe organy lokalne Państwa przyjmującego dowiedzą się o otwarciu spadku w wyniku zgonu w Państwie przyjmującym obywatela Państwa wysyłającego, który nie pozostawia w Państwie przyjmującym żadnego znanego spadkobiercy lub wykonawcy testamentu, powiadomią one o tym możliwie jak najszybciej urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego.

2. W przypadku gdy właściwe organy lokalne Państwa przyjmującego dowiedzą się o zgonie jakiejkolwiek osoby, niezależnie od jej obywatelstwa, która w Państwie przyjmującym pozostawiła spadek, w którym obywatel Państwa wysyłającego, nie mający miejsca zamieszkania w Państwie przyjmującym, może być zainteresowany na podstawie testamentu tej osoby lub na innej podstawie zgodnie z ustawami Państwa przyjmującego, powiadomią one o tym możliwie jak najszybciej urzędnika konsularnego Państwa wysyłającego.

3. Urzędnik konsularny Państwa wysyłającego ma prawo bezpośrednio lub za pośrednictwem swego przedstawiciela chronić interesy obywatela Państwa wysyłającego, który nie ma miejsca zamieszkania w Państwie przyjmującym i który nie jest w inny sposób reprezentowany. W takich okolicznościach urzędnik konsularny jest

uprawniony, zgodnie z właściwymi ustawami i przepisami, żądać od organów lokalnych dostarczenia informacji dotyczących majątku lub interesów tego obywatela, zwłaszcza udziałów w spadkach, praw do renty, należności z tytułu ubezpieczeń lub odszkodowań w związku z zatrudnieniem.

4. Urzędnik konsularny Państwa wysyłającego jest uprawniony do otrzymywania w celu przekazania obywatelowi Państwa wysyłającego, który nie ma miejsca zamieszkania w Państwie przyjmującym, każdej sumy pieniędzy lub innej własności, do której ten obywatel posiada prawo w wyniku zgonu innej osoby, włączając udziały w spadku, płatności należne z tytułu ustaw o odszkodowaniach w związku z zatrudnieniem, rent i ubezpieczeń społecznych w ogóle oraz wpływów z polis ubezpieczeniowych, chyba że sąd, instytucja lub osoba, która dokonuje podziału spadku, zarządzi, że przekazanie zostanie dokonane w inny sposób. Sąd, instytucja lub osoba, dokonująca podziału, może domagać się, aby urzędnik konsularny zastosował się do warunków ustanowionych w odniesieniu do:

a) przedstawienia pełnomocnictwa lub innego upoważnienia od takiego obywatela, nie posiadającego miejsca zamieszkania w Państwie przyjmującym;

b) przedłożenia właściwego dowodu otrzymania przez takiego obywatela tych pieniędzy lub innej własności;

c) zwrotu pieniędzy lub innej własności w przypadku niemożności przedłożenia takiego dowodu.

5. W przypadku gdy urzędnik konsularny otrzyma pieniądze lub inną własność w celu przekazania obywatelowi Państwa wysyłającego, stosownie do ustępu 4, będzie on podlegał w odniesieniu do tej czynności ustawom i jurysdykcji cywilnej władz Państwa przyjmującego w ten sam sposób i w tym samym zakresie co obywatel Państwa przyjmującego.

Artykuł 32

1. Urzędnik konsularny jest uprawniony do udzielania pomocy statkom podnoszącym banderę Państwa wysyłającego oraz ich załogom; może on zwracać się w tym celu do organów Państwa przyjmującego. Urzędnik konsularny może wykonywać przewidziane przez ustawodawstwo Państwa wysyłającego prawo nadzoru i inspekcji w stosunku do statków podnoszących banderę tego Państwa i w stosunku do ich załóg, jak również zastosować wszelkie środki mające na celu zapewnienie przestrzegania prawa Państwa wysyłającego odnośnie do żeglugi. W tym celu może on odwiedzać statki i być odwiedzany przez kapitanów oraz załogi statków Państwa wysyłającego.

2. Nie naruszając prawa sądów i innych organów Państwa przyjmującego do sprawowania jurysdykcji w przypadkach przestępstw lub wykroczeń zakłócających spokój i bezpieczeństwo w porcie, a także do stosowania ustawodawstwa Państwa przyjmującego, wszelkie czynności dokonane przez urzędnika konsularnego zgodnie z ustawodawstwem Państwa wysyłającego w stosunku do statków podnoszących banderę tego Państwa i ich załóg, włączając w to angażowanie i zwalnianie kapitana i członków załogi, jak również rozstrzyganie sporów wszelkiego rodzaju między kapitanem a członkami załogi, będą respektowane przez organy Państwa przyjmującego. Dla wykonywania takich czynności urzędnik konsularny może zażądać pomocy właściwych organów Państwa przyjmującego.

Artykuł 33

1. Jeżeli organy Państwa przyjmującego mają zamiar na pokładzie statku podnoszącego banderę Państwa wysyłającego aresztować lub zatrzymać w inny sposób jakąkolwiek osobę, która nie jest obywatelem Państwa przyjmującego, włącznie z kapitanem lub członkiem załogi tego statku, albo też zająć jakiekolwiek mienie znajdujące się na tym statku, wspomniane organy powinny, z wyłączeniem przypadków, kiedy jest to praktycznie niemożliwe ze względu na pilność sprawy, powiadomić o tym urzędnika konsularnego w czasie umożliwiającym jego przybycie na statek przed dokonaniem takich czynności. W przypadku gdy uprzednie zawiadomienie urzędnika konsularnego praktycznie jest niemożliwe, organy Państwa przyjmującego powinny poinformować go o tym w możliwie najkrótszym czasie, dając mu również pełną możliwość odwołania się z nią oraz podjęcia odpowiednich kroków dla zabezpieczenia interesów takiej osoby lub takiego statku.

2. Postanowienia ustępu 1 nie mają zastosowania do odprawy paszportowej, celnej i sanitarnej, jak również do czynności podjętych przez organy Państwa przyjmującego na prośbę kapitana lub za jego zgodą.

Artykuł 34

1. Jeżeli statek podnoszący banderę Państwa wysyłającego ulegnie rozbiciu lub zostanie uszkodzony na terytorium Państwa przyjmującego lub dalsze kontynuowanie rejsu będzie z jakichkolwiek przyczyn uniemożliwione, organy Państwa przyjmującego powiadomią o tym niezwłocznie urzędnika konsularnego oraz przedsięwzją wszelkie możliwe do zastosowania środki celem zabezpieczenia i ochrony tego statku, a także osób, ładunku oraz mienia znajdującego się na nim.

2. Jeżeli osoba reprezentująca interesy statku, określonego w ustępie 1, nie ma możliwości dokonania niezbędnych formalności dotyczących statku lub jego ładunku, urzędnik konsularny może załatwić takie formalności w jej imieniu. Urzędnik konsularny może w podobnych okolicznościach poczynić odpowiednie kroki w stosunku do ładunku lub innego mienia będącego własnością Państwa wysyłającego lub jego obywateli, które pochodzą z rozbitego lub uszkodzonego statku podnoszącego banderę obcą, z wyjątkiem statku podnoszącego banderę Państwa przyjmującego.

3. Żadne opłaty celne nie będą ściągane z uszkodzonego statku podnoszącego banderę Państwa wysyłającego, jego ładunku lub zaopatrzenia, chyba że przedmioty te są wprowadzone do swobodnego obrotu w Państwie przyjmującym.

Artykuł 35

1. Pojęcie „statek” użyte w artykułach 32, 33 i 34 oznacza wszelkiego rodzaju statki upoważnione do podnoszenia bandery Państwa wysyłającego, z wyjątkiem okrętów wojennych.

2. Postanowienia artykułów 32, 33 i 34 będą miały także zastosowanie do cywilnych samolotów i cywilnej żeglugi powietrznej; w tym zakresie jak to jest możliwe.

Artykuł 36

Urzędnik konsularny może wykonywać wszelkie inne funkcje konsularne zlecone mu przez Państwo wysyłające,

jeżeli wykonywanie ich nie jest sprzeczne z ustawodawstwem Państwa przyjmującego.

Artykuł 37

Za dokonywanie czynności konsularnych urząd konsularny może pobierać na terytorium Państwa przyjmującego opłaty konsularne, zgodnie z ustawami i przepisami Państwa wysyłającego.

CZĘŚĆ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 38

1. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji i wejdzie w życie trzydziestego dnia po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Waszyngtonie możliwie jak najszybciej.

2. Niniejsza Konwencja będzie obowiązywać do upływu sześciu miesięcy od dnia, w którym jedna z Umawiających się Stron notyfikuje na piśmie drugiej Umawiającej się Stronie o wygaśnięciu tej Konwencji.

Na dowód czego wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i opatrzili ją pieczęciami.

Sporządzono w Warszawie dnia 31 maja 1972 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i angielskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej

S. Olszowski

Z upoważnienia Rządu
Stanów Zjednoczonych
Ameryki

W. Rogers

PIERWSZY PROTOKÓŁ

do Konwencji konsularnej między Rządem
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem
Stanów Zjednoczonych Ameryki

W chwili podpisania Konwencji konsularnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki, z dnia dzisiejszego, niżej podpisani Pełnomocnicy, należycie upoważnieni, zgodzili się ponadto na następujące postanowienia:

Bez naruszania dodatkowych praw i korzyści, do jakich może być uprawnione Państwo wysyłające w odniesieniu do swej własności dyplomatycznej i innej oficjalnej własności na terytorium Państwa przyjmującego, postanowienia artykułów 9, 16 i 18 Konwencji konsularnej będą miały takie samo zastosowanie w odniesieniu do mienia ruchomego i nieruchomego, włączając w to budynki mieszkalne, będącego własnością lub w inny sposób zajmowanego przez Państwo wysyłające i użytkowanego dla:

a) celów dyplomatycznych, włączając w to stałe przedstawicielstwa do organizacji międzynarodowych;

b) działalności informacyjnej i kulturalnej, prowadzonej poza ramami przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych.

Niniejszy Protokół stanowi integralną część wyżej wymienionej Konwencji konsularnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Sporządzono w Warszawie dnia 31 maja 1972 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i angielskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
S. Olszowski

Z upoważnienia Rządu
Stanów Zjednoczonych
Ameryki
W. Rogers

DRUGI PROTOKÓŁ

do Konwencji konsularnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki

W chwili podpisania Konwencji konsularnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki, z dnia dzisiejszego, niżej podpisani Pełnomocnicy, należycie upoważnieni, zgodzili się ponadto na następujące postanowienia:

1. Umawiające się Strony uzgadniają, że powiadomienie urzędnika konsularnego o zatrzymaniu lub aresztowaniu obywatela Państwa wysyłającego, który nie posiada prawa stałego pobytu w Państwie przyjmującym, określone w ustępie 2 artykułu 29 Konwencji konsularnej, nastąpi w ciągu trzech dni od daty wniosku tego obywatela o powiadomienie urzędnika konsularnego.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 11 grudnia 1972 roku.

Minister Spraw Zagranicznych: S. Olszowski

stąpi w ciągu trzech dni od daty zatrzymania lub aresztowania.

2. Umawiające się Strony uzgadniają, że powiadomienie urzędnika konsularnego o zatrzymaniu lub aresztowaniu obywatela Państwa wysyłającego, który posiada prawo stałego pobytu w Państwie przyjmującym, określone w ustępie 2 artykułu 29 Konwencji konsularnej nastąpi w ciągu trzech dni od daty wniosku tego obywatela o powiadomienie urzędnika konsularnego.

3. Umawiające się Strony uzgadniają, że prawo wzięcia się, określone w ustępie 3 artykułu 29 Konwencji konsularnej, zostanie udzielone urzędnikowi konsularnemu w ciągu czterech dni od daty zatrzymania lub aresztowania każdego obywatela Państwa wysyłającego.

Niniejszy Protokół stanowi integralną część wyżej wymienionej Konwencji konsularnej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Sporządzono w Warszawie, dnia 31 maja 1972 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i angielskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
S. Olszowski

Z upoważnienia Rządu
Stanów Zjednoczonych
Ameryki
W. Rogers

Przewodniczący Rady Państwa: H. Jabłoński

L. S.